

אתיקה מקצועית

רבעון האתיקה של לשכת עורכי הדין

אוקטובר 2014 ● גליון 55

החלטה

א. אסור לעורך דין המייצג את הבעלים לייצג גם את היזם, לא לעניין העסקה עצמה וגם לא לעניין הרישום. **ב.** אסור לעורך דין המייצג את הבעלים לכרות הסכם עצמאי עם היזם בו יוסדר שכר טרחתו. ההתקשרות חייבת להיות אך ורק עם לקוחותיו של עורך הדין המייצג, קרי – הב"עלים, כאשר אם יש התחייבות של היזם לשלם את ההוצאות, היא תהיה כלפי הבעלים בלבד ובשום מקרה לא כלפי עורך הדין המייצג אותם. **ג.** אין מניעה לחשוף בפני היזם את שכר טרחתו של עורך הדין, כפי שסוכם על ידי עורך הדין ולקוחותיו, ואולם – עורך הדין לא ינהל עם היזם משא ומתן לגבי שכר טרחתו ולא ייצג את הבעלים במשא ומתן כזה, שתכליתו לדון בשכר טרחת עורך הדין עצמו. כל דיון בשאלת שכר הטרחה יהיה אך ורק בין עורך הדין לבין לקוחותיו והיזם לא יהיה מעורב בו. **ד.** שומה על עורך הדין המבקש לקבל על עצמו את הייצוג לבחון, בכל מקרה לגופו, אם קיים ניגוד עניינים אשר עשוי להשפיע על תפקודו. (החלטה מספר את/4/14).

הערת העורכת בהחלטתה ביקשה הוועדה לאזן בין שתי תכליות: מצד אחד, להבטיח כי עורך הדין המייצג את בעלי הקרקע ישמור על נאמנות מלאה ללקוחותיו ולא ימצא עצמו במצב של ניגוד עניינים. מנגד, לשמור על חופש החוזים של צדדים שאינם עורכי דין ולאפשר כריתתו של הסכם בין בעלי הקרקע לבין היזם, לפיו היזם יכסה את מלוא הוצאות הפרויקט, ובמסגרת זו יממן גם את הייצוג המשפטי של הבעלים.

ניגוד עניינים: ייצוג נגד לקוח לשעבר

שאלתא עורכת הדין הפונה ייצגה את אחת מחברות התקשורת בהליכי גבייה. בתוקף תפקידה ניהלה משא ומתן מול חייבים וכן ייצגה את החברה במספר רב של דיונים בבתי משפט. לאחרונה הופסקה התקשורת של הפונה עם החברה. עורכת הדין שואלת, אם היא רשאית לקבל תיקים מחייבים המעוניינים שתייצג אותם בבתי המשפט נגד אותה חברה.

החלטה הוועדה מתירה את הייצוג, ובלבד שאין זיקה בין התיקים שהפונה תקבל על עצמה כעת לבין התיקים בהם טיפלה במסגרת תפקידה הקודם. (החלטה מספר את/14/134)

ניגוד עניינים: חבר בבית הדין המשמעתי של הלשכה לא יכול לייצג נאשמים בבתי הדין המשמעתיים

שאלתא בפני הוועדה הועלתה השאלה העקרונית, האם ראוי כי חבר בבית הדין המשמעתי של לשכת עורכי הדין ייצג נאשמים בפני בתי הדין המשמעתיים, בתיקים בהם אינו מופיע, כמובן. שאלה זו התעוררה במסגרת הליך משמעתי בלשכה, בו ביקש הנאשם להיות מיוצג על-ידי עורך

אתיקה מקצועית

רבעון האתיקה של לשכת עורכי הדין

גליון 55 • אוקטובר 2014

עורך הדין כעד: טיעון שאינו בגדר עדות

עובדות המתלונן הוא אביה של אשה הנמצאת בהלכי גירושין מבעלה. הבעל מיוצג על ידי עורכת הדין הנילונה. המתלונן טוען שהנילונה אמרה בבית הדין הרבני, אשר דן בהסדרי ראייה של ילדם המשותף של בני הזוג, שהיא מכירה את הבעל (הלקוח שלה) ושהוא אדם אחראי, מטפל בילד בצורה טובה, ואין שום סכנה שהילד יהיה אצל הבעל. המתלונן סבור שעורכת הדין עברה על כללי האתיקה בכך שהעידה לטובת הלקוח.

החלטה לגנוז את התלונה. הוועדה אינה רואה בדבריה של הנילונה בבית הדין הרבני משום עדות האסורה על עורך דין המייצג צד, אלא טיעון בשמו. (החלטה מספר את/270/13)

התנהגות שאינה הולמת: הברחת נכסים

עובדות המתלונן הוא זוכה בתיק הוצאה לפועל. החייב הוא קרוב משפחה של המתמחה הנילון. לטענת המתלונן, המתמחה סייע לחייב למלט תפיסת רכבו של החייב בהליכי הגבייה. המתמחה פנה בהליך של בקשה למתן פסק דין הצהרתי, במסגרתו בקש מבית המשפט להצהיר כי רכבו של החייב, הינו לכאורה בבעלותו של המתמחה. בית המשפט בפניו העיד המתמחה בהליך, קבע בפסק דינו כדלקמן: "המבקש העיד בפני ולצד התרשמתי באופן קשה מאד מעדותו. בית המ' שפט מביע את צערו על עדות זו בשים לב שהמבקש הוא מתמחה במשפטים, אך נראה שהאמת אינה נר לרגליו". בהמשך קבע בית המשפט: "אוסף ואזכיר את התנהלות המבקש אשר היתה בחוסר נקיון כפים, שכן במועד כלשהו לאחר שהמבקש קבל את צו העיקול ולאחר שהגיש בקשה לעיכוב הליכים, הוציא את הרכב מגבולות המדינה". בית המשפט דחה את הבקשה למתן פסק דין הצהרתי, קבע כי רישום הרכב על שם המתמחה הנו רישום פיקטיבי, וחייב את המתמחה בהוצאות. המתמחה השיב לוועדת האתיקה, כי פעל בעניין זה כאזרח מן המניין ולא כמתמחה. לדבריו, לא שיקר בבית המשפט, אלא גרסתו לא הניחה את דעתו של בית המשפט. עוד טוען המתמחה, כי לא ניתן להסתמך על ממצאי פסק הדין האזרחי במסגרת הליך משמעתי בלשכת עורכי הדין.

החלטה להעמיד לדין משמעתי. המתמחה לא הגיש ערעור על פסק הדין, המכיל קביעות קשות כנגדו. הראיות שצורפו לתלונה מחזקות את הקביעות הללו. בנוסף, המתמחה לא השיב לבקשת הוועדה למסירת תגובה סטטוטורית לתלונה. (החלטה מספר את/245/13)

התנהגות שאינה הולמת: תקרית אלימה

עובדות עורך הדין המתלונן טיפל בעניינה של חברתו של המתמחה הנילון, ובמסגרת זו החזיק

אתיקה מקצועית

רבעון האתיקה של לשכת עורכי הדין

אוקטובר 2014 ● גליון 55

במשרדו תיק עם מסמכים הנוגעים לטיפול בעניינה. לטענתו, המתמחה הגיע למשרד, ללא תיאום מראש, כשכוונתו ליטול את התיק. במשרד נכחה באותה עת רק המזכירה, אשר יצרה עם המתמחה לונן קשר טלפוני ועדכנה אותו כי המתמחה הגיע למשרד, וכי הוא מבקש לקבל לידיו את התיק. לדברי המתלונן הוא הבהיר למזכירה כי בהעדר ייפוי כוח המסמיך את המתמחה לפעול בשמה של הלכותה, ומבלי שהוסדר נושא שכר הטרחה, אין למסור למתמחה את התיק. לטענת המתלונן, הנתמכת בתצהיר המזכירה, לנוכח תשובה זו תקף הנילון את המזכירה, עיקם את ידה, חטף ממנה את התיק וברח מן המשרד. המזכירה רדפה אחרי המתמחה, אל מסדרון הקומה, ובסיוע עוברי אורח, חטפה חזרה את התיק מידיה. הנילון טוען כי הגיע למשרד בשליחות חברתו, לאחר שעורכת דין מן המשרד אמרה לה כי היא יכולה להגיע למשרד בזמנה הפנוי ולקבל את התיק לידה. לכן, לשיטתו, מדובר בהגעה בתיאום מראש.

לדבריו, בעת שהגיע למשרד הוא נהג בנימוס מרבי, התיישב על כסא, הסביר כי הגיע לקחת את התיק של חברתו, והמתין בסבלנות לסיום השיחה של המזכירה עם המתלונן. לדבריו לאחר שיחה זו התפרצה כלפיו המזכירה "להוטת כעס", והבהירה כי עד שלא יוסדר שכר הטרחה היא אינה מוסרת לו את התיק. בשלב זה, לפי גרסת הנילון, "יתכן שהיה פגם בשיקול הדעת" והוא נטל את התיק מן השולחן, ועזב בנחת את המשרד. בסופו של דבר הגיעו הצדדים להסדר, אשר כלל התנצלות ופיצוי, והמתלונן ביטל את תלונתו.

החלטה להעמיד לדין משמעת. גם ללא קשר למקרה האלימות, נטילת המסמכים ללא רשות, בה מודה המתמחה, מהווה עבירה בפני עצמה. (החלטה מספר את/262/13)

התנהגות שאינה הולמת: הסתה בדף הפייסבוק

החלטה לוועדת האתיקה הארצית הגיעו תלונות בעניין חשד להסתה, ולביטויים גזעניים על רקע המצב הבטחוני ברשתות חברתיות דוגמת הפייסבוק. הוועדה קיימה במליאתה דיון מעמיק ונר קב בהתבטאויות האמורות, והחליטה לפרסם בתום הדיון את ההודעה הבאה: חובתו של עורך הדין לנקוט בלשון מנומסת, מכובדת, מאופקת ומרוסנת.

גם התבטאויות של עורכי דין שלא בזיקה למקצוע עשויות לעלות כדי עבירת משמעת [על"ע 1734/00 הוועד המחוזי של לשכת עורכי הדין נ' שפטל, (1.1.2002); בר"ש 2260/12 ועדת האתיקה המחוזית של לשכת עורכי הדין נ' שרגא, (15.8.2012)].

לפיכך, ובמיוחד בימים אלה, עקב הלחימה, חטיפת שלושת הנערים גיל-עד שָׁעָר, נפתלי פרנקל, ואייל יפרח, רציחתם, ורציחתו של הנער מוחמד אבו חדירה, המעוררות רגשות עזים בציבור, ועדת האתיקה הארצית קוראת לעורכי הדין להיזהר בדבריהם, ולשמר גורם ממתן, ולא גורם המלהיט את הרוחות.

אתיקה מקצועית

רבעון האתיקה של לשכת עורכי הדין

אוקטובר 2014 ● גליון 55

בלשכה חברים בני כל הדתות והעדויות, ומצופה כי בימים קשים אלו חברי הלשכה ינהגו בכבוד ובסובלנות במסגרת עבודתם ומחוצה לה. ועדת האתיקה הארצית תפעל בכלים העומדים לרשותה כלפי כל גילוי של הסתה וגזענות מצד עורכי הדין. (החלטה מספר את/207/14)

עורך הדין ובית המשפט: התחזות מתמחה לעורך דין

עובדות התלונה הוגשה על ידי מנהל בתי המשפט. עורך הדין הנילון ייצג נאשם בבית המשפט. עורך הדין לא התייצב לדיון שנקבע, ובמקומו התייצב המתמחה הנילון, שהציג עצמו כעורך דין וכמייצגו של הנאשם. באותו דיון עתרה באת-כוח המאשימה לכך שבא-כוח הנאשם יציג יפוי כוח מפורט, הכולל את שמות המייצגים, והוסיפה כי מבדיקותיה עולה שהמתמחה אינו מנחה עם עורכי הדין הרשומים בלשכה. בית המשפט הורה כמבוקש – אולם יפוי כוח כאמור לא הוגש. תחת זאת, עורך הדין הנילון הגיש בקשה לשחרור מייצוג. בדיון שנערך בבקשתו, הצהיר עורך הדין הנילון, כי המתמחה הוסמך כעורך דין. בהחלטתו בבקשה לשחרור מייצוג, קבע בית המשפט, בין היתר, כי יש להמציא ללא דיחוי לבית המשפט את פרטי רישונו של המתמחה. עורך הדין התעלם מהוראה זו של בית המשפט. בעקבות השתלשלות דברים זו, הורה בית המשפט לזמן לדיון את עורך הדין והמתמחה. לדיון התייצב רק עורך הדין, אשר שוב הצהיר כי המתמחה הנו עורך דין והתחייב כי תוך שבוע יציג העתק של רישיון עריכת הדין של המתמחה – אולם לא עשה כן. שני הנילונים לא השיבו לתלונה.

החלטה להעמיד את שני הנילונים לדיון משמעתי. בנוסף החליטה הוועדה להגיש תלונה למשטרה נגד המתמחה בגין התחזות לעורך דין, שהיא עבירה פלילית. (החלטה מספר את/102/13)

אימות חתימה: במקרה של ספק בכשירותו המשפטית של החותם

שאלתא עורך הדין הפונה עוסק בתביעות מול הביטוח הלאומי וכן בתביעות נזקי גוף, ומייצג במסגרת עיסוקו גם קשישים. השאלתא נוגעת להחתמת קשישים על מסמכים שונים (יפוי כוח, ויתור על סודיות רפואית, תצהירים, טפסי תביעה וכו'), בעת שאלו אינם צלולים בדעתם, או שנמצאים במצב דמנטי או מצב המתקרב לכך ואין להם אפוטרופוס. שאלתו הינה האם במקרה כזה יש לחתימת הקשיש "ערך"? והאם יש צורך בחתימת אדם נוסף כדוגמת בן משפחה שהוא צלול בדעתו.

אתיקה מקצועית

רבעון האתיקה של לשכת עורכי הדין

גליון 55 • אוקטובר 2014

החלטה

- א. השאילתא היא כללית וכוללנית, והואיל ואינה מתייחסת למקרה ספציפי, גם לא ניתן לתת לה מענה נקודתי.
- ב. ככלל, על עורך דין המחזיק אדם על מסמך משפטי לוודא כי הוא כשיר לעשות כן, ולוודא כי הוא מודע למעשיו ומבין את משמעות חתימתו על אותו מסמך.
- ג. ככל שלעורך הדין יש ספק ביחס לכשירותו של אותו אדם, מודעותו, או הבנתו ביחס למסמך או משמעות חתימתו, עליו להימנע מהחתימתו על כל מסמך כאמור. כל פעולה אחרת עלולה להוות עבירה אתית. (החלטה מספר את/93/14)

התמחות: סכסוך בין מאמן למתמחה

עובדות התלונה הוגשה על ידי עורך דין שאימן מתמחה. המאמן טוען כי המתמחה קרא לו "חלאת המין האנושי ונבלה". המתמחה בתגובתו מתאר מסכת קשה של התעמרות בו לאורך זמן מצד המאמן. במהלכו של האירוע נשוא התלונה צעק עליו המאמן מדוע אינו מקפיד לומר לו כל יום "בוקר טוב אדוני" ו"ערב טוב אדוני". המתמחה טוען כי השיב שאינו מוכן לסבול יחס כזה, ואז הוא פוטר על המקום. המתמחה מאשר כי ענה במילים קשות, אם כי אינו זוכר את המילים המדויקות. המתמחה הביע צער על האירוע, ובמיוחד על כך שהמאמן לא הסתפק בהשפלות המ"תמשכות, ובפיטורי בזק באמצע ההתמחות, אלא מצא לנכון גם לפנות ללשכה בעניין זה.

החלטה לגנוז את התלונה. בהתחשב בכך שהדברים קרו בדלת אמות המשרד, בכך שהמאמן אינו מצביע על הישנות של מקרים, ולאור העונש הכבד שקיבל המתמחה בכך שפוטר במהלך ההתמחות ללא הודעה מוקדמת, אין המדובר במקרה המתאים לנקיטה בהליכים משמעותיים נוספים. הועדה מקבלת את הבעת הצער של הנילון, ולנוכח הנסיבות המפורטות במכתבו, לא תנקוט בהליכים משמעותיים תוך הבהרה כי ביטויים מן הסוג נשוא התלונה אינם מקובלים כלל ועיקר. בנוסף, העבירה ועדת האתיקה העתק התיק לוועדת ההתמחות על מנת לבחון את כשירותו של המתלונן להוסיף ולאמן מתמחים. (החלטה מספר את/87/14)

התמחות: אסורה הופעת מתמחים בוועדות רפואיות של המוסד לביטוח לאומי

שאילתא הוועדה נתבקשה על ידי היועץ המשפטי של המוסד לביטוח לאומי לחוות דעתה בשאלה אם מתמחה בעריכת דין רשאי לייצג לקוח בפני ועדה רפואית.

אתיקה מקצועית

רבעון האתיקה של לשכת עורכי הדין

אוקטובר 2014 ● גליון 55

חסיון: חשיפת הסכם שכר הטרחה בהליכי פשיטת רגל

שאלתא עורך הדין הפונה מייצג פושטי רגל רבים. לאחרונה הוא נדרש להציג בפני בית המשפט והמנהל המיוחד בפשיטת רגל, את הסכם שכר הטרחה מול הלקוח וכן את חשבוניות המס שהופקו על ידו בגין תשלומי החייב עבור שכר הטרחה. הפונה מוטרד מכך שהדבר יהפוך לתופעה ומבקש את עמדת הוועדה בעניין.

החלטה

א. ככלל, הסכם שכר הטרחה והמסמכים הנלווים לו, כדוגמת חשבונות עסקה, קבלות, וחשבוניות מס הינם חסויים, ועל עורך הדין המתבקש לחשוף אותם לפעול בהתאם ולכבד את החיסיון. **ב.** יחד עם זאת, הואיל והחיסיון הינו של הלקוח, ולא של עורך הדין, הרי ככל שהחיסיון הוסר כדין, החשש מפני חשיפת הנתונים הכספיים של המשרד אינו מהווה עילה להימנע ממסירת המידע. (החלטה מספר את/73/14)

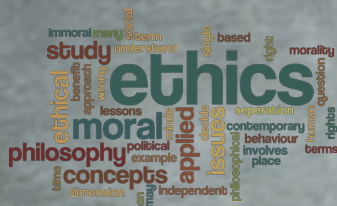
הערת העורכת החלטת הוועדה התבססה על הנמקה, לפיה הסכם שכר הטרחה מצוי בלב ליבו של הייעוץ המשפטי, והוא מהווה חלק מתוצר העבודה של עורך הדין, אשר אמור להיות סודי, ושמור לידיעתם הבלעדית של עורך הדין ולקוחו. מעבר לסכומים עצמם, אשר יש בהם כדי לשקף יכולות כספיות, יכולים להיות בהסכם ובהוראותיו קצוות חוט למידע אחר, כדוגמת זהות מממן שכר הטרחה, מידע וצפי של הצדדים להסכם לגבי הליכים שונים, הערכת הצדדים אודות סיכויי הצלחה וכדומה.

עיסוק אחר: עורך הדין שהינו בעל מניות בחברה רשאי לייצגה

שאלתא עורך הדין הפונה ייסד חברה פרטית ואף ניהל אותה. לפני כשנתיים הוא חדל מלנהל את החברה, ומונה לה מנהל אחר. עורך הדין מעוניין לדעת האם יש מניעה שייצג את החברה בענייניה המשפטיים, בשים לב לכך שהוא רק בעל מניות בה.

החלטה כל עוד לא מתעורר ניגוד עניינים בין החברה לבין בעל המניות שלה, אין מניעה כי עורך הדין שהינו בעל המניות ייצג את החברה. זאת בכפוף לכך שהוא משמש אכן רק כבעל המניות ואינו נושא בתפקיד ניהולי בה. (החלטה מספר את/90/14)

הערת העורכת סעי' 60 א' לחוק לשכת עורכי הדין קובע: "עורך דין לא יעסוק בעיסוק אחר בנסיבות שבהן עלול להיווצר ניגוד עניינים בין עיסוקו כעורך דין לכל עיסוק אחר". כללי לשכת עורכי הדין (עיסוק אחר), התשס"ג – 2003 אוסרים על טיפול באותו עניין הן כעורך דין והן במסגרת העיסוק האחר.

אתיקה מקצועית

רבעון האתיקה של לשכת עורכי הדין

אוקטובר 2014 ● גליון 55

החלטה להעמיד לדין את שני עורכי הדין הנילוונים. כלל 22(א) לכללי האתיקה אוסר חד משמעית על הקלטת חבר למקצוע ללא ידיעתו. בנוסף, הוועדה סבורה כי כלל 22(ב), האוסר על הקלטת דיון בבית המשפט, צריך לחול גם על דיוני בוררות מכל מין וסוג שהוא. (החלטה מספר את/110/13)

פרסומת: מתן שירותים משפטיים באמצעות האינטרנט

שאלתא עורך הדין הפונה מבקש להפעיל אתר אינטרנט שאינו אתר האינטרנט הרשמי של משרד דו, באמצעותו יספק שירותים משפטיים ללקוחות מזדמנים וללקוחות קבועים. השירותים המדומים אשר יינתנו על-ידי אותו אתר יכללו בין היתר ייעוץ משפטי לפניית, מתן חוות דעת משפטיות, ניסוח מסמכים משפטיים, הקמה ופירוק חברות, רישום סימני מסחר ופטנטים, פעולות מול רשם התאגידים, עסקאות במקרקעין, הוצאה לפועל, צווי ירושה וצווי קיום צוואה. האתר יפורסם בהתאם לכללי האתיקה הרלוונטיים. במקרים הרלוונטיים לא תהיה סטייה מהוראות הדין לרבות קיום פגישה פנים אל פנים עם הפונה, לצורך החתמתו בפני עורך דין על המסמכים הרלוונטיים. כמו כן יהיה מקום פיזי שבו ניתן יהיה להיפגש עם לקוחות והמשרד יפעל לייצג צד אחד בלבד בכל שירות משפטי. האתר יהיה בבעלות משרד עורכי דין והמשרד לא ישתף את הכנסותיו עם מי שאינו עורך דין.

החלטה לא לאשר את הפעלת האתר. על פניו מדובר ביצירת מצב בעייתי לפיו משרד עורכי דין יתנהל מול לקוחות מזדמנים ללא כל יכולת להבין באמת מי עומד מולו, על מנת לרדת לעומקן של שאלות המופנות אליו ולעומקם של נושאים המובאים לפתחו. מצב שבו משרד עורכי דין פועל מאחורי אתר אינטרנט שאינו האתר הרשמי של אותו משרד, עלול ליצור התנהלות לפיה אופן הפרסום האתר, אינו תואם את אופן הפרסום המותר לפי כללי הלשכה, שכן לכאורה, אותו אתר אינו מייצג משרד עורכי דין כי אם פעילות עסקית/משפטית שאינה חוסה תחת כללי לשכת עורכי הדין.

זאת ועוד: קיים חשש לגבי הזהות של מי שיתן את השירותים המשפטיים בפועל, באמצעות אתר שכזה. הלקוח לא יוכל לדעת מי הוא נותן השירות ולא יוכל לדעת מול מי הוא מתקשר לצורך מתן יפוי כוח לביצוע פעולות כאלה ואחרות. (החלטה מספר את/97/14)